

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Bosnia și Erțegovina.

De la Banialuca vine sub datul 9. Septemvrie scirea următoare: A-ripa stângă a inamicului de la Kliuci (Bosnia nordvestică) este prinsă în clește. Inimicul făcea rezistență, fu, silit a se retrage pe toate punctele. Castelul de pe stâncă prapăstioasă este ocupat. Retragerea inamicului a fost asemenea cu fuga. Ținutul de la Kliuci este curățit cu deservire. Perderile noastre sînt 260 morți și răniți. În impregiurul de la Banialuca se continuă desarmarea și Sanschimostul (spre apus de la Banialuca) fu ocupat fără de rezistență. Între hanul Carenovaț și Gracianita se afla 6000 insurgenți.

Scirea de mai sus trebuie combinată cu scirile ultime din nrul premergător. Din combinare rezultă că presupunerea, că puterile insurgenților sînt mai tot așa de însemnate și în nord-vestul Bosniei ca și în sud-vestul Bosniei s'a prefăcut în realitate. Brigada generalului Zach a trebuit să simțea mai mult realitatea acasta, când a fost silită a se retrage chiar după ce ocupase unele întăriri ale inamicului. Bihaciul, care este numai o jumătate de oră de Zavalie, va se dăca, imediat în apropierea Croației, a fost și este garnisonat de trupe regulate turcesci, sub comanda unui pașă. Pașa acesta a fost așa de șiret încât a ținut mai multe săptămâni în șac pe generalul Zach, sub pretext că vrea să se tocmească asupra predărei fortăreței Bihaciului. Până au decurs negocierile despre prădare, pașa și-a provizantat bine fortăreța, a reparat zidurile dărimate și a mai făcut și alte întăriri. Fiind gata cu toate aceste, pașa intrerupe negocierile. Zach pleacă numai decât să pedepsască perfidia Turcului, inse desamăgirea a fost amară și ni e cunoscută încâtva din telegrama ce am publicat.

Perderile sînt și vor rămâne foarte

simțite, cu atât mai vîrtos cu cât au fost zădărnice și brigada, pôte lăsânduși morții în mâinile inamicilor, a trebuit să se întorcă de unde a plecat. Mai simțită va fi inse urmarea, că insurgenții au câștigat cu victoria dimpreună și încredere în sine. Nu va trece mult și vom ceti, că totă Craina este în picioare contra austriacilor. Desarmările, despre care se raportează în toate zilele, vor fi în cazul acesta de puțină însemnătate.

Revista politică.

Astăzi se deschid dietele din Cislaitania. În alte impregiurări, un eveniment destul de însemnat, de a atrage atențiunea publică, dacă nu mai departe în însași Cislaitania. De astădată mai că nu se ia nici notiță de evenimentul acesta: privirile sînt îndreptate spre alte evenimente.

Acțiunea trupelor noastre în Bosnia și Erțegovina, care întempină din și în și greutatea mai mari, atrage ați atențiunea în măsură mai mare. Acasta se și tratăză din multe puncte de vedere, în și afară de monarhie. O parte, fără de a lua în băgare de samă purtarea cea perfidă sau slaba a Porții otomane față cu monarhia noastră, stăruiesc morțiș și acum, după ce este învederat, că jertfele de sânge și avere au să fie multe și mari până la o definitivă pacificare a Bosniei și Erțegovinei, pe lângă o convențiune între Austro-Ungaria și Turcia; alta iarăși se lăgăna în speranță, că publicarea rapoartelor consulului general Vasici sînt o pregătire a publicului, cu deosebire a parlamentelor ce au să se deschidă în curînd, pentru o schimbare a politice de până acum a ministrului nostru de esterne într'o direcțiune, care să corespundă mai mult faptelor decât teoriilor politice. Se așteptă dară de o parte continuarea unei politice, carea mai târziu și la cas de lipsă, să pôtă face front Rusiei sau

influenței precumpănitore a acesteia în peinsula balcanică; iară de altă parte se spriginesc politica, conform cărei Austro-Ungaria să aibă în vedere în prima linie pacificarea provinciilor resculate cu ori ce preț și aneșarea lor la monarhie pur și simplu.

Purtarea cea bruscă a diplomației turcesci din timpul din urmă, mai mult simptomele de completa slăbiciune a autorității aceleia, vine într'ajutorul celor din urmă. Și dacă evenimente neprevădute nu vor veni să dea direcțiuni nouă politice austro-unguresci, este probabil, să vedem pe contele Andrassy mănând fără de convențiune politica esternă în apa simplei aneșii.

Simptomele de slăbiciune ale Porții otomane se manifestăză și prin omorirea lui Mehemed Ali pașa sêvêșită de Albanezi. Despre omorul acesta avem până acum dinaintea noastră numai sciri telegrafice la diverse foi din capitalele Europei. „Montagsblatt“ din Berlin publică următoarea depeșă adresată lui Saviet pașa, ambasadorului turcesc din Berlin:

„D-ta scii, că Mehemed Ali pașa a fost înmormintat în Sârbia și Muntenegru, cu scop de a mulcomi spiritele și a pregăti populațiunea cetăților la schimbarea, în urma cărei au a se uni cu elemente străine prin origine și religione. — Tocma primim din localitatea, unde Mehemed Ali își împlinea misiunea sa, următoarea scire foarte durerosă: Locuitorii din Yacova (Diacova) și Ipec s'au adunat și au dat năvală asupra conacului, în care locuia Mehemed Ali și statul său major, așa încât între garda generalului și între insurgenți s'a încins o cêrtă sângerosă. După ce insurgenții au aprins o parte a conacului, i-a succes lui Mehemed Ali a se retrage într'o caraulă întărită. Urmărit și aici de insurgenți, acestia uciseră pe mușirul (mare-

șal) și pe unii oficerii din suita lui.“

Altă telegramă spune, că insurgenții au masacrat și pe mutesariful din Ipec Abdullah pașa și pe 10 funcționari superiori.

Alte simptome de disoluțiune a le imperiului otoman se ivesc în Asia. În Siria a erupt revoluțiune la Kossan Dagh. În 22 Aug. n. s'au imbarcat din Constantinopole 6 bataliune de infanterie pentru Alessandretta (Iskenderum) și este vorba, că se vor trimite și alte trupe spre a suprime revoluțiunea. Diarele turcesci sînt foarte indignate de revoluțiunea acasta îndreptată contra guvernului Porții, cu deosebire însă sînt indignate pentru-că Achmed Kossani pașa face cauză comună cu resculații, cu toate că el este acela, pe care guvernul l'a grămădit cu binefaceri.

Pe când simptomele aceste spun destul de clar, că cu Turcia nu mai pôte fi vorba de a încheia vre-o convențiune, pentru-că ea singură abia o mai duce de pe o și pe alta, Rusia, care a esplicat prin presa, de care dispune, că convențiunea este îndreptată față de întempină armele austriace în Bosnia. Mai mult, din diaristica rusă se vede, că într'adins se nutrește ura contra Austro-Ungariei. Spre ce scop? Nu spre altul, decât la ocaziune spre a face posibilă resbunarea pentru toate câte a avut să le sufere în timpul campaniei turcesci în urma atitudinii „nehotărîte“ a Austro-Ungariei.

În cele din urmă cabinetul rusesc a adresat și un cerculariu către reprezentanții sei diplomatici, în care se apără de insinuațiunile, că ea ar voi să nu pădască cu credință și loialitate tratatul din Berlin, „presupunend, că nici din altă parte nu se va altera cuprinsul tratatului.“ Și cerculariul acesta este la adresa Austro-Ungariei.

Cu toate desmintirile de până acum

FOIȚA.

Dumbrava Roșie.

Cercetare critică.
(Urmare.)

Voi lua partea intitulată: Lupta. Este momentul unde rangurile dușmănești încep a se clătina, a se risipi; unde crești, că nu mai rămâne decât un crud și de pe urmă avent pentru a pune capăt bătăliei. Dar în loc de acasta, poetul ne arată un duel de altă natură, între doi sfoși dușmani, între doi bătrâni, Toporski și Cărjă. Acest din urmă, sburând, aprins de resbunare, în fața lui Toporski dăce:

Toporski! din doi unul, e scris să pără-aice:
Ori tu, ori eu; sus pala, și vin la luptă
drăpță!

— Cărjă, răspunde Leahul, ai minte înțeleptă,

Dar inimă nebună. Eu te cunosc pe tine,
Ești leu năprasnic, însă si tu me știi pe mine,
Căci în mai multe rânduri luptat-am înainte,
Pe când avem braț verde și inimă ferbinte.

Nici tu, vechiul meu dușman, nu mai învins pe mine,

Nici eu n'am avut parte să te inving pe tine.
Ce dar n'am putut face în focul tinereții
Puté-vom face ôre sub iarna bătrâneții?

O! Cărjă! barbe albe purtăm acum noi doi,
Și lupta, dragă luptă, nu mai e pentru noi.
Priveste! alții tineri, stau împrejurul meu,
Demni adversari acelor de pe împrejurul teu;
A lor acum e rëndul, frate! Noi, veteranii,
Șoimi învechiți, deoparte să stăm privind
șoimani.

Vin cole lângă mine, și nu fi dușman mie,
Căci vîrsata între ômeni stinge-ori ce dușmănie!

Acești veterani, care depun armele, acasta amintire de tinereță, acest respect pentru bătrânețele lor, acasta idee că ori ce ură se stinge cu vîrstă, sub barbele lor albe, totul aici se apropie de frumuseța omerică; și imaginea acestor bătrâni are ceva senin și mare, care atrage privirile și le mîngăie de spectaculul, ce înfățișază câmpul de bătălie! Cărjă și Toporski sînt mari până în sfîrșit! Când șeful polon, vedând invinsă totă armata sa, când acest vechiu arbor al Lehei, cum îl numește poetul, privind ramu-

rile sale cădute împrejurul seu, merge a se trada însuși el în mânele lui Cărjă, acesta-i răspunde:

Rob, tu? Nu mi-ar erta-o prea sfântul Dumnezeu!

Când un popor de ômeni se'nchină ție, mie,
Un tu, și'un eu, Toporski, nu cade în robie!

Acastă parte a poemului, atât de umană, este, fără îndoială, cea mai frumoasă.

Față cu acești doi bătrâni, voi pune doi tineri, Gorov și Zablotschi, care, sub ochii lor, combat împreună, și mor, unul pentru altul. Amici, ei luptă, alătura, umăr lângă umăr, și cad, precum luptă, unul lângă altul. Descrierea acestei morți se sfîrșește prin aceste versuri:

Și caii lor, ca dîșii, nedespărțiți cu dor,
Alerg, nebuni prin lagăr, chemând stăpânii lor.

Acastă mică episodă are ceva pîntrundător, și aduce aminte de versurile lui Virgil, unde doi oșteni, Pallas și Lausus, amîndoi de o vîrstă, plini de juneță, amîndoi vecini, combat în-contra lui Eneu, cu aceeași inimă, și cad pe acelaș loc!

Prin aceste exemple, vedem că poemul ne presintă câteva episoade bine alese, și că pun un joc de aer și de lumină în desimea de pe câmpul bătăliei. Vedem încă, în roluri secundare, figuri care plac, care sînt simpatice. Pe lângă Stefan cel mare și regele Albert, opuși împreună, unul represintând ambiția cuceritoare prin un caracter ușor și sumeț, altul represintând apărarea țerei prin o inimă eroică și înțeleptă, sub dîșii, și pe al doilea plan, privim plăcere pe Cărjă și pe Toporski. Cum să nu ne interesăm la acești doi bătrâni, care în ardorea luptei se opresc față în față respectând unul bătrânețele altuia? Ei sînt bravi, sînt generoși! Ei uită dușmănia lor! Și Cărjă este încă acel care dăce aceste frumoșe cuvinte:

„Brațul ce nu dă mórtea când pôte, multe pôte!“

Prin aceste figuri plăcute, prin aceste rapide episoade, amestecate la descrierea principală, interesul epic este împărțit și ca imprăștiat, nu pentru a înturna aiurea luarea aminte, dar pentru a o susține prin varietate.

că Italia nu are nici o intențiune rea față cu monarchia noastră, vine acum și „Polit. cor.“ și arată, că sînt agitațiuni italiene, a căror tendențe nu sînt de cît ostile Austro-Ungariei.

Cestiunea grecă a ajuns înaintea cabinetelor europene. Ministrul grec Delianis recercă pe puteri, a mijloci între Grecia și Portă. După „Capitale“ foie, ce apare în Roma, Rusia a invitat pe Franca și Italia să ocupe Tesalia, pentru ca să prevină turburările, ce le vor produce mohamedanii, cari se vor retrage din Bosnia, Erțegovina și Bulgaria. „Italia“ foie oficioasă italiană, ăce, că dacă Grecia se va adresa oficial către puterile signatate, se vor decide, înțelegenduse de sine cu consimțementul aceloră. Vom vede cum se vor decide acele două puteri; momentul deciderii a sosit.

Camerile României sînt convocate pe 15 (27) Septemvre în sesiune extraordinară.

Parlamentul Germaniei s'a deschis în 9 Septemvre n. Cuvîntul de tron l'a cetit contele Stolberg.

Protocollele Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 10.

Ședința din 1 Iuliu 1878.

Ședința se deschide la ora 2 și jumătate.

Președintele face mențiuni de petițiunile resumate în lista Nr. 3.

Comitele Șuvaloff reamintesc, că într'o ședință precedentă, a luat ad referendum cestiunea trecerii și a dreptului de garnisonă al Austro-Ungariei în Bosnia și Erțegovina; în urma unei înțelegeri cu comitele Andrassy, d. plenipotențiar al Rusiei și retrage obiecțiunile și aderă la propunerea d-lui plenipotențiar al Austro-Ungariei.

ascultarea reprezentanților României. Președintele, conformându-se decisiunii luate de Congres în ultima ședință, a invitat pe d-nii Brătianu și Cogălniceanu, miniștrii ai principelui Carol al României a face, în ședința de astăzi comunicațiunile, cu cari ar fi însărcinați.

Delegații români, d-nii Brătian și Cogălnicean, sînt introduși, și președintele i rogă să ia cuvîntul spre a esplica opiniunile și aprecierile guvernului lor, asupra punctelor tratatului de la San Stefano privitoare la densă.

D. Cogălniceanu mulțamește Congresului că a bine-voit a admite pe reprezentanții români și dă cetire memorandumului următor:

Domnilor plenipotențiarilor

Mai înainte de toate, ținem a mulțami Congresului din tot sufletul, că a binevoit a asculta pe delegații români, în momentul

de a desbata asupra României. Acesta e un nou titlu adus de Europa peste cele ce de mult încă i au atras recunoștința națiunii române, și această unanimă dovadă de bunăvoință, ne pare a fi de un bun augur, pentru succesul cauzei, ce sîntem chemați a apăra din naintea d-văstre.

Nu ne vom mai opri asupra evenimentelor, în cari ne am aflat duși ca prin nevoile unei forțe majore asupra faptelor militare, la cari am luat parte și asupra faptelor diplomatice, la cari parte nu ni s'a făcut. Am avut ocaziunea mai dinainte a constata, că periodul tratărilor ne-a fost mai puțin priincios de cît norocul armelor.

Ne vom mărgini dar a espune drepturile și dorințele țerei noastre, pe basa resumatului prezentat în memoriul, ce am avut onore de a supune de curînd Congresului.

I. Noi credem, că după dreptate, nici parte a teritoriului ei actual nu trebuie să fie deslăpă de România.

Reînapierea unei părți din Basarabia către principatul Moldovei, prin tractatul de la 1856, a fost un act de dreptate din partea Europei. Căci trunchierea de la 1812 nu pută să se îndreptătescă nici prin faptul nici prin dreptul de cucerire.

La 1812, Basarabia făcea parte dintr'un principat a cărui autonomie fusese solemn mărturisită de toate tractatele ce se încheiasă mai înainte între Imperiile Rus și Otoman.

Mai cu samă, tractatul de la Cuciuc-Cainardji, recunoscuse Domnilor Moldovei și țerei românesce calitatea de suverani și stabilesc, că Basarabia face parte din Moldova.

Așa, dar ea era o țară românescă, cu instituțiuni și legi românesce, forțe lămurit păstrate de Maiestatea Sa Împeratul Alecsandru I. Acest respect al vechii naționalități, era formulat în prescriptul imperial, care confirmă organizațiunea administrativă și judecătorească a acestei provincie, în urma alipirei sale de Rusia fără ca să se facă acolo cea mai mică deosebire între Basarabia și Rusia.

S'au cercat unii de a conchide, că Basarabia era un ținut turcesc sau tatar din unicul fapt, că otomanii ținău trei cetăți întrînsa. Dar istoria țerei românesce presintă și ea o anomalie de același fel; cetăți turcești au fost mult timp și întrînsa; nu ese însă dintr'acasta, că țara românescă să fi fost vr'o dată țără turcescă.

Nici la 1878, precum nici la 1812, nu se pôte cere României Basarabia, pe baza unui fapt sau unui drept de cucerire. — Ea aparține unui principat, pe care însăși Rusia, în tot cursul ultimului seu resbel cu Imperiul turcesc, l'a privit și l'a tratat ca pe un Stat independent și aliat.

De altmintelea, chiar de la începutul campaniei, Rusia a încheiat cu România o convențiune prin care i a garantat, forțe lămurit, integritatea actuală a teritoriului românesc.

Acastă garanție se ceruse și se acordase atunci, pe când nu era cestiunea decât despre trecerea armatelor imperiale prin România. S'ar fi creșut că, ea are să se întemeieze cu mult mai bine în ziua când, la chemarea însăși a Rusiei, concursul națiunii române devenea mai pozitiv și se prefăce într'o efectivă corporațiune militară, într'o completă alianță. Într'adevăr, ostile noastre au combătut alături cu trupele Rusesci. Dacă acesta nu este un titlu spre a ne cresce, apoi de sigur nu este nici unul spre a ne scădea.

În lipsă de ori ce alt drept, convențiunea de la 4 (16) Apriliu 1877, care pōrtă subscrierile și ratificațiunile cabinetului imperial, ar fi de ajuns spre a ne păstra o regiune însemnată a Dunărei, cu care e legată forțe strîns prosperitatea comercială a României.

S'a invocat, spre a susține retrocedarea Basarabiei, amintiri de glorie și de isbânși militare. Dar într'un așa lung șir de răsboie armatele rusesci s'au distins pe multe câmpuri de bătălie și i au preumblat gloria până sub ădăurile Adrianopolei. Și cu toate acestea, nu li se recunōce un drept de proprietate asupra regiunii balcanilor.

S'au mai pus înainte și considerațiuni de recunoștință. România scie să-și implinēscă datoriile de mulțămire; ea a dovedit această totdeuna. Ea nu și uită nici istoria, nici numele binefăcătorilor ei; ea cinstesc, în Caterina cea mare și în Nicolae I, pe genoroșii făptuitori ai tratatelor de la Cainardji și de la Adrianopole. Dar ea și aduce totodată aminte și de toate acele sacrificii pe cari și le-a impus pentru mărirea isbânda și gloria Rusiei. Ea nu pôte uita că, de la Petru cel Mare până în ziua de astăzi, ea a fost, pe rînd și simultan, baza operațiunilor militare ale Rusiei, grînarul unde se aprovizionau armatele ei, chiar atunci când ele apeară dincolo de Dunăre, și teatrul, prea de multe ori ales chiar de Rusia, pentru cele mai grōsnice sdrucicări. Ea ține minte, în fine că la 1812 a pierdut în foloarea Rusiei jumătatea din Moldova, adică Basarabia din Prut până în Nistru.

II. Cerem, ca pămînturile României să nu fie supuse la un drept de trecere, pe cît timp va ține ocupațiunea armatelor ruse în Bulgaria. Și într'adevăr, Dunărea și Marea presintă acestor armate cele mai înlesnite și mai puțin constătătoare căi de transport și de comunicațiune. După atâtea încercări, România are trebuință de un repaus absolut, ca să și îndrepteze stricăciunile produse de resboiu. Rea condițiune pentru îndeplinirea acestei lucrări reparatoare și pentru liniscirea țerei noastre ar fi umbletele printrînsa a unei armate străine.

III. Ne pare că ar fi drept ca, pe baza titlurilor ei seculare, România să reîntre în posesiunea insulelor și a gurelor Dunărei, cuprinđendu-se între acestea și insula Șerpilor. Acastă înapoiare ar fi numai o drēptă

restabilire a dispozițiunilor originare prin cari Marile Puteri încredințase Principatelor Dunărene, la 1856, paza libertății Dunărei la gurile ei.

IV. Avem temeinica speranță, că România va primi de la guvernul Imperial al Rusiei o despăgubire de resboiu, proporționată cu oștirile ce densa a pus în mișcare. Mi se pare că este cu totul drept ca despăgubirile stipulate și obținute de Rusia, în numele diferitelor state aliate, să fie împărțite după mēsură contingentului militar dat de fie care dintre beligeranți. Principiul acestei împărțiri guvernul Imperial l'a recunoșcut și stăruiesce a l' aplica în folosul Serbiei și Muntenegrului. România este și densa în drept de a cere același beneficiu. În adevăr, fiind silită să fie forțe mult timp armata sa mobilisată spre a preîntēpia împrejurări amenințătoare, ea a avut sub stēguri, atāt ca armată de rezervă cāt și oștire activă, mai mult de 70,000 ómeni. Osebit de acesta, ea a încercat perderi însemnate: orașele ei și tot malul Dunărei au fost bāntuite de bombardări; căile sale de comunicațiune s'au ruinat, materialul seu de resboiu s'a stricat.

Despăgubirile datorite pentru aceste felurite daune s'ar cuveni să fie reportate asupra îndemnității totale ce s'a elocot guvernului Imperial al Rusiei, iar modul rēspunderii lor ar fi să se reguleze de Congres după cum va socoti mai binē.

V. România are deplină încredere, că independența ei va fi recunoscută definitiv și pe d'întreg de către Europa. Pe lângă dreptul ei cel vechiu al cărui principiu fusese scālciat prin restēmăcări istorice, astăzi, vine să se adauge titlurile pe cari ea le a împrōspētat sau le-a întinerit pe câmpurile de bătăie. Dece mii de Români au căđut în giurul Plevnei, ca să câștige patriei lor libertatea și independența.

Dar toate aceste sacrificii n'ar fi de ajuns ca să asigure România despre pacinica folosire a bunurilor dobāndite. Ea s'ar simți cu deosebire fericită și recunoscătoare, când ar vedea silițișele, prin care ea și a manifestat individualitatea, respălțite cu o adevērată binefacere a Europei; această binefacere ar fi garanția reală a neutralității sale, care ar pune-o în pozițiune de a dovedi Europei că ea n'are altă ambițiune de cāt aceea de a fi păđitoare credincioasă a libertății Dunărei la gurile ei, și totdeodată de a se aplica la îmbunătățirea instituțiunilor și la desvoltarea mijlocelor ei materiale.

Acestea sînt, d-lor plenipotențiarilor, espuse pe scurt, dorințele unui mic Stat, care nu crede a fi meritat mai puțin din partea Europei, și care prin organul nostru, face apel la dreptatea și la bună voința Marilor Puteri, ai căror sînteți eminenții reprezentanți.

(Va urma).

În această orānduire a materiei, în aceste scene diverse, istoria, tradiția nu au nici o parte; ele sînt opera poetului, care, dacă a cules din cronică sau din memoria poporului faptul și liniile principale, nu a creat mai puțin prin el însuși, materia poemului seu; el a inventat mai mult decăt a împrumutat, și chiar miclele împrumuturi, ce a făcut, au fost așa intrunite, armonizate, încāt au devenit, putem ăce, o lucrare personală. Inchipuirea dară, lumina cugetării, a fost harnică în alcătuirea Dumbravei. Ea a lucrat cu artă, cu simțire, cu armonie, dar pôte nu cu destulă lărgime.

Nu numai luptele, nu numai întâmplările unui cāmp de bătălie, ori cāt ar fi de variate, dar caracterele, plecările, pasiunile, omul sub trāsăturile generale, eată cāmpul pe care secera odinioră poesia epică. Nu că voesc să ne ridicăm până la inspirația clasică, pentru a judeca poemul nostru de pe această frumoasă culme. Dar, fără voe ne aducem aminte, că Virgil nu a cāntat numai pe Eneu și pe tovarășii sei, luptānd pentru a pune stăpānire pe malurile Tibrului. Nici

modelul seu nu a cāntat numai pe Ahil și pe Ulis, pe Ector și Priam. Figurele poetice și preferate, ce iubeam la 16 ani, când traduceam pe Omer și pe Virgil, figurile remase mai scumpe și mai simpatice inimelor june, sînt Nausicaa și Penelopa, Didon, și Camilia! Dar, aici, în zădar am căta ceva, care se apropie de aceste tipuri! Femeile lipsesc cu totul. Rolul, ce jōcă în poezie ca surori, ca mame, ca soții și amante, nu este mai mic decăt rolul ce au în lume. Ele nu represintă numai grația, farmecul, frumșeța, dar îndurarea, ertarea, mângăerea! Aceste imagini a cerului pe pāmēnt, ar dispārea odată cu ele, și poesia ar remāne demostenită de tot ce are mai dulce și mai incāntător!

Imi aduc aminte că, în conferința sa, d-nul Alecsandru, după Dumbrava Roșie, ne-a cetit o legendă, Ana Dōmna, și că înainte de a trece dela un poem la altul, ne-a ăis întrun mic discurs: „Acum că vam arătat, ce erau bărbății în acea epocă, ăățim voe să vă arēt, ce erau femeile. „Prin aceste cuvinte, poetul făcea el însuși critica poemului său; însuși el ne spunea, ce lip-

sește la tabloul acestei epoce. — În legendă, vedem cum Ana Dōmna, sau, mai bine, cum mama trece, pintre lupi, pentru a scāpa pe copilul ei, aruncat de Tatar în gura lor! Și, în urmă, pentru a opri privirea noastră pe o imagine mai dulce, poetul ne arată cum, mângăeată și fericită, ea pōrtă și privește pe sin,

„Copilul, dulce flutur, culcat pe dulce crin.“

Acastă femeie, dacă o desfășuram din legendă, ne apare frumoasă, voinică și iubitoare, doioasă și îndrāsneță; mână sa știe a răpi copilul din ghiarele lupilor, precum știe a-l desmerda! Ea ne dă o idee drēptă despre ceea ce trebuie să fie fost în acele ăile barbare, femeile, atuncea când, adeseori încercate de pericol, ele invētau a sta prin vitejie, deopotrivă cu bărbății! Aș fi iubit însă a găsi un asemenea portret, în poemul care cāntă acele timpuri, care le invie sub ochii nostri.

Altmintelea, Dumbrava Roșie este un tablou credincios al epocii de atuncea. Descrierile sînt în armonie cu adevērul țerei și al timpului. Vedem

cum, în contra dușmanului, plecau pālcuri de oșteni,

Cālari pe șele gōle cu scările de lemn.

Vedem cum erau armați,

Cu arce, bande cōse și ghiōge țintuite, Purtānd căciuli de óie, mintene n'flori cusute, Și barbe neatınse, al bărbăției semn.

Óstea și tabāra romānă sînt ca privite de poet de pe o înălțime. Vechia noastră țară, cu puținele ei mijloce, dar cu apărătorii ei bravi și neobosiți, este reprodușă cu o vioșime, care nu aparține decăt talentelor de un ordin înalt. S'ar putē ăce, că partea din afară, amănunțimile materiale, ocupă un pré mare loc, că poetul se întārđie pré mult la descrierea armatelor, a luptei, a brațelor, care se întrebuintēză în bătălie. Dar aceste lucruri nu erau óre lucrurile de căpetenie în timpul lui Stefan cel Mare? Când o nație să vede din toate părțile amenințată de mōrte, interesul unic, predomnitor nu stă óre în apărare? Cea întâi datorie a unui popor este, de a trăi. Spre îndeplinirea ei să îndreptau toate puterile, atuncea când

Apel.

Pre lângă toate încercările diplomației, a restabili pacea comună, sörtea totuși n'a voit, ca rebelul uciđător de bărbați să lase cu toate efectele sale infricoșate pe Austro-Ungaria ne atinsă. —

Mii dintre fiii patriei sufer, luptă cad în țară dușmană și părinți, soții orfani deplâng pierderea iubitorilor lor, pierderea celor ce se îngrijesc de ei, și în lacrimile ferbinti pentru această pierdere amarnică miseria materială, în care rămân, mestecă picături încă mai amare. —

Pretutindenea în marele imperiu se manifestă dorința, a usca acestea lacrimi, a alina nenorocirea. — Mâni sfirguitoare lucră pentru a ușura sörtea răniților, pentru a sprijini familiile ostașilor intrați în resboiu, a ajutama pre cei rămași acasă și pre cei căduți. —

Și la noi s'a început opera de iubire și a o propaga pre această este o chemare, de la carea noi femeile nu ne putem sustrage.

În sigura prevedere, că femeile din Sibiu vor fi gata, a nu se retrage de la conlucrare, s'a constituit un comitet de femei, care va întreprinde o colectă a contribuțiilor bine voitoare. —

Solii milostenii vor alerga din casă în casă, provocând surorile lor, a se împărtași cu un dar. —

În prima linie activitatea comitetului se va estinde asupra procurării acelor obiecte, ce tocmai sunt de lipsă pe câmpul de resboiu. — Acestea bandage, schimburi — rufe — încălțăminte, tăbac, țigări, victualii și beuturi; însă și ori ce dar în bani se primește cu mulțămintă și se întrebuintează pentru ostașii sau familiile lor. —

Luni în 16 Septembrie se începe colectarea, până atunci femeile Sibiului să binevoiască a sta gata, pentru a depune darul lor, fie cât de mic, pe altarul patriei și al umanității. —

Participarea nobilă, mila căldurósă sunt virtuțile sesului nostru. —

Süntem deci sigure, că și femeile și fetele Sibiului vor lua parte la opera de iubire. O economie înmulțită la vatra casnică vor ușura jertfa adusă și mulțăminta celor ce au de lipsă de ajutoriu și conștiința proprie va răsplăti bravelor dăruitoare.

Sibiu în 8 Septembrie 1878.

Arz de Strauszemburg Maria, Bayer Regina, Bielz Iosefina, Boiu Caliope, Borosnyai Berta, Czekelius Iosefina, Fabrițius Sofia, Fülep Iulie, Iánosi Rosa, Iikeli Camilla, Cosma Maria, Krasser Luise, Lindner Carolina, Măcellariu Iudita, Moga Anna, Mőferdt

Regina, Müller Enriette, Schreiber Iohanna, Schuster Iulie, Senor Ermine, Senz Ermine, Simonis Minna, Tamásy Matilde, Teutsch Vilhelmine, Tűzkövy Ludovica, Wächter Lina. —

Listă de contribuire

pentru soldații răniți în Bosnia și Erțegovina și familiile rezerviștilor.

Transport din Nr. 100	230 fl.
Dr. Ioan Moga	5 "
Ioan Bădilă, subjude regesc	2 "
Pavel Dunca de Sajo cons. gov. în pensiuine	5 "
Dr. Nicolae Maieru, prof. sem.	5 "
Eliă Măcellariu, cons. gov. în pensiuine	5 "
Demetriu Comșa, prof. sem.	3 "
Dem. Cunțanu prof. sem.	3 "

Laolaltă . 258 fl.

Contribuiri bine voitoare se primesc și se administrează mai departe de

Redacțiunea „Telegrafului Român“

Sibiu în 31 Septembrie 1878.

Varietăți.

* (Scolastic). La scóla elementară rom. gr. or. din cetate aici, cu carea este împreunată și o scóla teoretică și practică de lucruri de mână fêmeesci, se începe cursul Luni la 4/16 Septembrie. Este de dorit, ca părinții din Sibiu și împregiurime să reflecteze asupra acestei scóle, din carea copii să primesc în clasele II. și chiar III. normale de la alte scóle de aici.

* (Mulțămintă publică). Domnule Redactor! „Să nu scia stēnga ta, ce face drépta ta“, ne învață domnul nostru Isus Christos la Ev. Mateiu c. 6 v. 2—4. Dară ca fapta bună să-și aibă respłata sea și în lumea această, și ca ea să fiă imitată și de alți; — subscrisul, în numele comitetului parochial își ține de sacră dorința a aduce la cunoscința publică o faptă nobilă.

Domnul Constantin Stefan Popovici, născut în comuna Sadu și acum domiciliat în Pitești (România) a donat bisericei noastre o sumă de 251 fl. v. a. și două sute cincideci și unul florini v. a. Pentru această nobilă faptă, subscrisul în numele comitetului parochial își exprimă căldurósă sea mulțămintă.

Fie, ca domnul donător să-și afle mulți imitatori.

Sadu în 27 August 1878.

În numele Comitetului parochial gr. or. Ioan Popovici, paroch gr. or.

* (Estras) din socotelele anului 1877 despre cele 4 fonduri care s'au testat de răposatul domn Ioan Juga

de Baci din Brașov spre scopuri filantropice.

Suma totală a acelor fonduri de 25,200 fl. v. a. se află așezată în valoarea casei ce s'a cumpărat în piața Brașovului sub Nr. 82, după estrasul socotelelor din anul 1876, au fost rămas din venitul pređiselor fonduri cu finea lui Decembre al celui an un prisos în bani . . . fl. 6260.72 1/2.

la cari s'au adaogat interesul acelor fonduri pe anul 1877, cu 5% . fl. 1260.—

Asemenea competența intereselor, la formăndul al II-lea fond de fl. 6300.— al legatului IV. pe anul 1877, cu 5% . fl. 315.— apoi interesul 5% tot pe anul 1877, la suma de fl. 5531 74 cr. . fl. 276.58

Din care s'a dat suma de . . . fl. 8112.30 1/2.

I. la destinațiunea legatului I-iu . fl. 105.—
II. la destinațiunea legatului II. . fl. 261.20
III. la destinațiunea legatului III. . fl. 630.— 1311.20
IV. la destinațiunea legatului IV. . fl. 315.—

remăne prisos v. a. fl. 6801.10 1/2, carele se ține.

a) de fondul legatului II. fl. 677.78 1/2.

b) de formăndul al 2-le fond al legatului IV. . fl. 6123.32
fl. 6801.10 1/2.

Brașov 31 Decembre 1877.

Comitetul administrativ al fondurilor Juguane.

* Societatea academică română a ținut în 16 August v. cea dintăiu ședință în sesiunea anului acestuia. Vom reproduce întru cât ne va ierta spațiul din procesele verbale, ce ni s'au trimis.

* (Registrul perderilor după „Figaro“). „Figaro“, diar francez, publică o listă forte bine nemerită despre perderi: A murit: Tótă încrederea în diplomații, cari șezură atât timp în Berlin, cu scop de a crea o pace binefăcătoare. Sânt greu răniți: În autoritatea lor tot acei politici, cari dicé, că mergerea în Bosnia e numai o preumblare militară; domnii maghiari, cari pentru sabia lor de onóre și pentru deputațiunile lor la Constantinopol seceră acum mulțămintă și recunoscință; toți, câți sau basat pe onestitatea Porții: toți strategii, cari la început credeau, că cu două divisiuni vor ocupa tótă Bosnia și Herzegovina și acum succesive trebuie să mobilizeze tótă armata: inimile tuturor patrioților, pentru ca în țările

rescumpărate scump cu sângele nostru pe lângă stégul austriac trebuie să se arboreze și cel turcesc; tot negoțul, tot creditul și tótă industria. Prinși: sânt fără nici o îndoială contribuabili, cari pe lângă cele 60 milioane încuviințate vor trebui se mai supörte și alte imprumuturi.

* (Nobiling), atentatorul imperatului Vilhelm, a murit.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Instrucțiune

pentru conferințele învățătorilor români gr. res. din diecesa Caransebeșului în 1878.

Istoria naturală în scóla populară.

(După Kehr).

(Urmare).

B) Metodul.

Cu privire la metodel, care avem a'l observa la instruaerea în istoria naturală, trebuie să ne însemnăm următoarele:

1. Instruaerea în istoria naturală trebuie să fie instruaere intuitivă. Precum în tóte disciplinele scólei poporale așa și la istoria naturală intuițiunea e baza instrucțiunei. Copilul să vedă ceea ce trebuie să cunósă. În zădar vor fi tóte descrierile și definițiunile învățătorului celui mai dibaciu, dacă substratul descrierii lipsește. Elevul să privescă pentruca să cunósă. Cunóscearea o va produce învățătorul prin aceea, că va espune obiectul pentru de a impresiona asupra simțurilor copilului. Prin vedere primește băiatul scire despre forma, mărimea, colórea obiectelor; prin sensul auzului despre sunet — noi putem dice de o mie de ori că calul nechiază; băiatul nu va cunósce nechezarea până nu o va audí. — Asemenea nu va cunósce bine diferența între pėrul aspru și lana móle, până nu le va pipái. Tot așa e imposibil a esplica acréla macrișului, sau diferența între mirosul trandafirului și al viozelei, până copilul nu va fi gustat respective mirosit. În urma acestora e de lipsă, ca la prelegerea din Botanică fie-care elev să aibă înaintea sa cel puțin un esemplar din plánta despre care se vorbește. Asemenea e de lipsă, ca scóla să fie provědută cu animale umplute, cel puțin cu de acelea, care sânt mai rari, și ca învățătorul să facă excursiuni cu băieții săi după posibilitate, pentruca să le dea ocasiune de a observa creațiunea vie. Se înțelege de sine, că tabelele de comun usitate devin superflue. Na-

țara nu avea nici timpul de a cugeta altă ceva! Poemul care o represintă în picióre nedeslipită de armă, fără altă cugetare, de cât păstrarea intrégă a pământului, fără altă pasiune, decât iubirea de patrie, nu face decât a pėtrunde cu privirea trecutul, a cuprinde lumea, precum era, și a pune într'o vie lumină, adevėrul istoriei. Fisionomia epoei este bine arėtată, cu tótă asprimea ei. Să cetim versurile prin care sfirșește scena aratului:

Așa scrie Românul a sale fapte mari,
Cu feru'n brazdă nėgră! Românul astădiare
Pământul seu drept carte și pluguri cărturar!

Ce tablou mai viu despre timpul, unde totul se trata prin faptă, nu prin pėnă! Precum în vėcurile, care se perd în depărtare, omul pentru a transmite viitorului amintirea vre unui mare fapt, nu scria decât o linie sau două pe pėtră sau pe metal, asemenea atuncea la noi după sevėrsirea unui resboiu fericit, după implinirea unui act însemnat, se ridică o biserică, nu numai pentru a înălța lui Dumneșeu mulțămiri, dar și pentru a vorbi ómeuilor despre trecut, pentru a spune

nepoților viața strămoșilor, prin câteva cuvinte, ce se săpau pe o pėtră! Și aratul pământului, cu Polonii înjugăți, era o inscripțiune săpată pe un monumėnt! Dară și versurile au ceva din luciul marmurei, și sânt ca o frumósă sculptură! (Va urma).

Notițe.

Societatea Academică Română.

Lucrarea societăței academice române e una din destiunile mult discutate la noi. Din nenorocire, încă la începutul activității sale, societatea academică apucase o cale, pe care nu putea să ajungă la rezultatele în vederea cărora s'a constituit. Deosebirea de vederi în sinul societăței era atât de mare și discuțiunile se urmau cu atăta hotărėre, încăt mulți dintre membrii ei s'au retras, ne simținduse în drept a lua parte la o lucrare, pe care o credéu a fi în protivă des voltării firești a poporului românesc. Dar la urma urmelor, și în lipsa acestor membri, societatea academică, și-a urmat lucrarea, a ținut ședințe, a tipărit anale, a administrat fonduri, a premiat lucrări literare, a adunat o bibliotecă, a pus la cale, „Dicționarul“ și „Glosarul“, într'un cuvėnt a făcut o mul-

țime de lucruri. Credem a nu da loc la noi discuțiuni, dacă constatăm, că această lucrare a societăței academice nu a mulțămit pe cercurile literare române. Cu deosebire astă-đi ori cine simte, că rezultatele lucrării de până acum a societăței academice sânt cel puțin foarte problematice, și că nu ar fi un lucru cu totul de prisos de a face încă odată ceea ce a făcut această zelósă societate, dar a face altfel decât cum a făcut dēnsa. Era fără îndoială bine să se facă ce s'a făcut, dar nu e bine cum s'a făcut.

În cursul sesiunii din anul trecut credem a fi vėdut că și maioritatea de astăđi a societăței academice începe să recunósă adevėrul și să judece drept despre lucrarea sa de până acum. Vederile, ce ne par a fi dominant în activitatea din anul trecut a societăței academice sânt cu totul deosebite de acelea, sub a căror înfrurire societatea a lucrat đece ani de đile fără de a produce vr'un rezultat statornic.

Sesiunea din anul trecut a produs o bună impresie în cercurile noastre literare și această ne dă dreptul de a spera, că sesiunea din anul acesta va produce chiar una mai bună. Dacă societatea academică română va merge și înainta pe calea apucată în anul trecut, încetul cu încetul va putea

deveni ceea ce ar trebui să fie, adecă centrul de gravitație a lucrării noastre literare. „Timpul“.

* (Ortografia „cu semne“) o vedem întrebuintată spre plăcuta noastră surprindere în procesele verbale ale — Societăței academice române! Et tu mi fili... va esclama întreaga Blăjenime față de acest grozav atentat asupra unităței ortografice în sinul — Blăjeniștilor. Adecă, sciți, unitate cam de felul acesta: *pucinu*. (Cipariu) *puçinu* („Foi'a scolastica“), *putinu* (tot „Foi'a scolastica“), *putienu*, *putienu*, *putlėnu*...; sau: *jace* (Cipariu), *diace*, *diace*, *diace*, *zace* („Familia“, „Gura Satului“...) *tierra* (Cipariu), *tierra* („Foi'a scol.“) *tierra* („Familia“), *tierra* („Gura Sat.“); sau: *siepte* (Cipariu), *slepte* („Familia“), *siepte* („Gura Satului“); *cartile* (Cipariu) *cartile* (tot Cipariu) *cartile* („Cartile satenului român“, dar și „Foi'a scolastica“, *cartile* etc. etc. Mai observăm, că ortografia din procesele verbale ale Societăței academice este chiar aceea a „Telegrafului român“, adecă: fără u scurt șcl.

tura e mai adevărată decât ori-care fabelă, fie acea ori cât de perfect executată. Tabelele vor rămâne pentru totdeauna un ce suplinitor și se vor întrebuița numai atunci, când e cu neputință a observa corpul în natură. Din cauza acesta i se pune fie-cărui învățator la inimă, ca ori unde va da de mijloce pentru intuițiune (animale, minerale etc.) să stăruiească a le câștiga pentru școlă sa; căci astfel nu numai că și va ușura sieși lucrarea, dar își va câștiga merite pe terenul învățământului, care țintesce la înaintarea bunăstării poporului.

2. Instruarea în istoria naturală să începă cu observarea *corpurilor singuraticice* ale naturii. Care va începe în școlă populară cu acea, că „ce pricepem sub istoria naturală?” și va face împărțirea *corpurilor naturale* în cele trei imperații fără ca băiatul să cunoască *corpurile*, acela instruază rău. Cine va lua sistemul ca punct de mănecare și va adăpa copii cu concepte morțe, definițiuni abstracte și clasificățiuni incurcate, acela nu va produce nici când interes pentru istoria naturală. Să începem cu *corpurile singuraticice*, și apoi se va forma sistemul de sine singur. Mai înainte lucrul concert apoi cel abstract! Mai înainte intuițiunea apoi conceptul! Nici când întors. Copilul trebuie să vedă și să cunoască apoi să clasifice adevărat și pricepă. Precum am dis în punctul premergător, că e imposibil a cunoște înaintea de a vedea, auzi, pipăi etc., asemenea e imposibil a pricepe înaintea de a cunoște. Prin arătarea *corpurilor singuraticice* băiatul învețe a le cunoște; Din cunoștere se produce priceperea (adeacă clasificarea) în modul următor: Descompunem *corpurile* în părțile descrise și îndrumăm elevul a căuta părțile de un fel, aceste iarăși le împreunăm într'un întreg nou, care ne va da conceptul unei familii; din mai multe familii vom scoate conceptul de clasă etc. Copilul învețe a pune *corpurile* în grupe deosebite — cunoșcerea se va preface acum în pricepere. D. e. Am arătat și am descris calul, boul, măgariul și oia. Băiatul le va cunoște de câte ori le va vedea, că asta-i cal, asta-i bou etc. Acuma cunoșcerea trebuie să devină pricepere. La descriere s'a aflat, că calul și măgariul au copită întregă, învățatorul i va pune la olaltă și va dice că sunt frați, așa dară se țin de o familie. Boul are copită crepată, oia iară are copită crepată; boul rumegă, oia iară rumegă, așa dară i va pune iară la olaltă și va forma altă familie. Prin arătarea *corpurilor naturale* se dezvoltă interesul empiric, prin producerea priceperii se dezvoltă interesul logic sau intelectual. Băiatul de câte ori va vedea vre-un animal, îndată va începe cercetările sale pe la picior, și va căuta să vedă, că ore rumegă sau nu rumegă și dacă va afla ceva, clasificățiunea e gata. Din exemplul premergător am vădit cum se formază conceptul de familie; tot așa se poate merge mai departe aflând că vițelul bouului (vacei) suge, mielul oii iară suge, esemenea și mánzul calului și cel al măgariului. Băiatul aflând că în ambele familii se suge, le va pune la olaltă și va forma conceptul de clasă (în exemplul clasa sugătoarelor), și de câte ori va da de familii, ai căror indiviđi sug, le va adauge la clasa sugătoarelor.

Forma acesta de învățământ se numește *metodul analitic-sintetic*; și ar fi bine măcar să n'o scim numi, numai s'o scim executată. E de însemnat, că la punerea *corpurilor* în grupe adevărată la clasificarea lor să se facă cât de puține trepte. Pentru școlă populară e de ajuns, dacă vom pune indiviđii în familii, familiile în clase și clasele în imperații.

3. Instruarea trebuie să dea ansă la activitatea proprie a elevului. Învățătorul să nu se sloboadă la esposițiuni late, vorbe multă și dăscăli de tot felul. Proverbul; „Vorbă multă sărăciă golă” se poate aplica aici cu rectificarea „sărăciă de minte”. Învățătorul se îndrumăze numai și elevul singur se caute, singur se vază, singur se afle, el însuși se fiă activ. Învățătorul are să grijască numai de aceea ce trebuie observat, cum trebuie observat și în ce rënd trebuie să se facă observarea, dară să lase pe elev a face observarea. Mai înainte va lua aceea, ce se prezenta *sensurilor nemijlocit*; mărimea, forma, colorea; la animale: capul, trunchiului și apoi extremitățile; la plante: rădăcina, tulpina (cotorul) frunzele, florea și fructul (la timpul seu); la minerale: colorea, luciul, greutatea, tăria și (dacă se poate observa) forma de cristalizare. Apoi vin observările la unde și când și în fine folosul sau dauna. Dacă copii în energia lor vor ține descoperiri neînsemnate de lucru foarte important, învățătorul să se ferescă a răci sau chiar a dojeni energia acéta. Recunoștința amicală, chiar pentru lucrurile cele mai neînsemnate, măresce interesul băiatului pentru natură.

4. Elevii nu numai să vedă *corpurile naturii* ci să le descrie. Învățătorul trebuie să dea ocașiune elevului, ca, ceea ce a vădit, cunoscut și priceput, să și exprime prin cuvinte sau încriș. După ce s'au făcut descoperirile necesare la observarea *corpului*, învățătorul va reasuma descoperirile prin întrebări și va griji, ca responsurile elevilor să fiă scurte, chiare, precise și corecte. Prin acesta va sprigui în mare măsură exercițiile în limbă, care sunt de mare însemnătate pentru cultura elevului. Pentru exercițiile *scripturaticice* nu se află mai bun material decât al istoriei naturale. Învățătorul va mai îndruma pe elevii, ca ceea ce au vădit și exprimat să și scrie pe hârtia sau tablă, formând despre fie-care însușire a *corpului* câte o propozițiune simplă, și astfel va da primul impuls la depunerea ideilor pe hârtia, adevărat la concipiare.

5. Observarea pruncilor se fiă îndreptată totdeauna asupra dezvoltării succesive a *corpurilor naturii*. În Botanică se procede de comun astfel, că să arate și se descrie o plantă în stadiul de înflorire fără de a lua în considerare dezvoltarea ei succesivă. Altcum e planta primăvera, altcum vera și altcum toamna. Din cauza acesta e de mare folos, dacă în decursul anului vom atrage mai de multe ori atențiunea băiaților asupra unei plante, și-i vom îndruma a ne arăta transformările care le-au aflat. Tot de acesta însemnătate sunt și metamorfozele insectelor din Zoologie, fără care copilul nu poate câștiga ideea chiară despre viața acestor animale. Istoria naturală va fi în felul acesta nu numai o descriere simplă a *corpurilor naturale*, ci va deveni o descriere a vieții lor, și numai așa va merita numele de istorie a naturii.

Deși ne este scopul a deveni în chiar despre aceea, ce va se dice, a tracta istoria naturală cum se cade, totuși împregiurările culturale precum și starea deplorabilă a școlilor noastre cu privire la mijlocele de învățământ nu ne permit încă a ne da speranței, că cutare școlă va ajunge la culmea misiunii sale în asta direcțiune, ci vom avé a dejudeca meritul învățătorului și al școlii numai după măsura, în care i-a succes a se apropia de scopul seu.

(Va urma).

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Atena, 11 Septembrie n. În urma unui consiliu de ministri, ministrul de resboiu a ordinarat numai decât chemarea ofițierilor, subofițierilor și soldaților concediați.

Praga, 9 Sept. n. Cehii vechi și Cehii juni publică proclamațiuni de alegere deosebite cu liste de candidați deosebite. Cehii cei vechi sub conducerea lui Riger nu mai persistă pe punctul de vedere de *pasivitate*. După alegeri ei între ei vor vota în privința intrării în dietă.

Bursa de Viena

din 11 Septembrie n. 1878.	
Acțiuni de bancă	802 —
Acțiuni de credit	238 75
London	116 20
Argint	100 —
Galbin	5 52
Napoleon d'aur (poli)	9 30
Valuta nouă imperială germană	57 25

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învățătoresci, cari urmază mai la vale, se escrie concurs până la 25 Sept. a. c.; doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și asterne petițiunile, instruite conform legii, subsemnatului în Brad (Hunyád m.) până la termenul prefipt. Pentru:

1. Hanija cu lăfă anuală de 200 fl., lemne de foc și quartir.
2. Hertegani cu lăfă anuală de 200 fl., lemne de foc și quartir.
3. Grohot, Tomnatec, Bucuresci, Curechiu, Șesuri, Junc, Ormindea, Luncoiu de jos, Vaca, Zdrapti, pentru fiecare comună câte 200 fl. lăfă, quartir și lemne pentru învățător și școlă.
4. Pentru Bulzesci, Ribita, câte cu 210 fl. lăfă, quartir și lemne; Valea-brad 170 fl. l.; Cărăstău și Birtin 280 fl. l.; Baița 144 fl. lăfă; Crăciunesci 140 fl. l.; Săliște și Pescera câte 60 fl. l.; Luncoiu de sus și Podele câte cu 100 fl. lăfă; Ruda 60 fl. l.; Teșeșel și Mestacăn câte 140 fl. l.; Mihăleni 60 fl. l.; Buceș 60 fl. l.; Blăjeni 2 stațiuni câte cu 150 fl. l. fiecare; Ribitișora de sus și de jos cu câte 100 fl. v. a. lăfă și la toate acestea stațiuni lemne de încălđit pentru școlă și lemne și învățătorului.

Brad 23 August 1878.

Nicol. I. Mihăltan m/p.,

1—3 prot. și inspect. distr. scol.

Nr. 206.

1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învățător dirigent la școlă capitală normală gr. or. în Bran, se deschide prin acesta concurs cu termin până la 20 Septembrie 1878 st. v., când se va efectui și alegerea.

Emolumentele sunt: 300 fl. v. a. lăfă anuală solvindă în rate decursive din fondul școlii.

Quartir liber constatător din 2 încăperi în edificiul școlii și 4 orgii de lemne de foc pentru încălđitul quartirului.

Dela concurenți se recere: ca să fie absolvat cursul pedagogico-teologic sau cel puțin să fie absolvat 6—8 clase gimnasiale, să fie provăduți cu atestat de botez, că sunt români gr. or. și cu atestat de calificățiune, apoi să aibă încâtva și cunoștința limbilor patriei.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și asterne suplicile lor bine documentate la subscrisa eforie scolară adresate președintelui ei Ioan Moșoiu paroch în Simon până la termenul prefipt.

Bran în 26 August 1878.

În conțelegere cu pré onoratul domn ppresbiter respectiv.

Eforia scolară.

Nr. 133 — 1878 protopresb.

1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa II-a Visca protopresbiteratul Iliei murășane se escrie concurs din nou în urma ordinațiunii preaverabilului consistoriu archidieceșan dto 11 Iuliu 1878 Nr. 1037 B. cu termenul până la 20 Septembrie 1878 st. v., pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă parochială cu gradină de legumi;
2. Pământ arătoriu și fenaș de 4 jugere 1520 st. □;
3. De la 122 familii câte o ferdelă cucuruz în bone.
4. De la 100 case câte o ți de lucru cu palmele de, la 60 cu boii.
5. Stola usuată și îmbunătățită de la 160 familii, cari emolumente computate toate în bani dau suma de 483 fl. 90. cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acesta parochiă vor ave a-și asterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul până la termenul susindigitat.

În conțelegere cu comitetul parochial

Gurasadului, 23 August 1878.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. protopresb.

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățător în mai jos amintitele comune, protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs până la 25 Sept. a. c. st. v.

1. Șasa-lupșei cu o lăfă de 140 fl. v. a. quartir și lemne.
2. Lupșa-Hădăreș cu o lăfă de 200 fl. quartir și lemne.
3. Offenbaia 80 fl. banii, o grădină de cucuruz de 1 jug. cu pomi, 10 ferdele vechi de grâu și venitele cantoresci quartir și lemne, cari la olaltă dau 180 fl. v. a.
4. Brazesti cu lăfă de 100 fl. 10 ferd. bucate, quartir și lemne.
5. Salciva de sus cu lăfă 150 fl. 12 ferd. bucate quartir și lemne.
6. Salciva de jos cu 100 fl. 8 ferd. bucate quartir și lemne.
7. Poșaga de jos cu 120 fl. 30 ferd. bucate 30 chilg. clisă ori brânză, quartir și lemne.
8. Ocolişul mare cu 140 fl. 20 ferd. bucate, 30 chg. legumă quartir și lemne.
9. Cacova-feri 250 fl. v. a. quartir și lemne.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a-și îndrepta suplicile instruate cu documentele recerute la subscrisul până în 25 Sept. a. c. st. v.

Offenbaia în 21 August 1878.

Ioan Danciu m/p.,

adm. prot. și inspect. scol.
districtual.

1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi-învățătoresci la școlă rom. eonfesională popor. gr. or. din comuna Vinerea (Felkenyer) cu acesta se escrie concurs până la 24 Sept. st. v. 1878.

Emolumentele sunt:

Învățătorul prim are salariu anual 200 fl. v. a., quartir liber și 4 1/2 orgii de lemne din care se va încălđi și școlă.

Învățătorul al 2-lea are salariu anual 155 fl. v. a. quartir liber și 4 1/2 orgii de lemne din care se va încălđi și școlă.

Doritorii de a se aplica la aceste stațiuni învățătoresci au să-și așternă cererile lor în sensul statutului organic și a regulamentului provisor al sinodului archidieceșan din 1873 la oficiul protop. gr. or. al Orăștiei până la prefiptul termin.

Vinerea 27 August 1878.

1—3

Comitetul parochial.